

LAHDEN TORIRAKENNUSTEN ARKKITEHTUURIKILPAILU

Arvostelupöytäkirja 20.5.2026

Sisällys

1. Kilpailun perustiedot	3
1.1. Kilpailun järjestäjä ja säännöt.....	3
1.2. Kilpailun osallistajat ja palkkiot	3
1.3. Tuomaristo, asiantuntijat ja osallistaminen	3
1.4. Kilpailun aikataulu	3
2. Kilpailutehtävän tausta ja tavoitteet.....	4
2.1. Kilpailualue.....	4
2.2. Kilpailun tavoitteet.....	4
3. Ehdotusten arviointiperusteet.....	5
3.1. Arkkitehtoninen ja kaupunkikuvallinen kokonaisuus.....	5
3.2. Keskustavision ja asukastoiveiden tavoitteiden toteutuminen	5
3.3. Tekninen toteuttamiskelpoisuus.....	5
3.4. Kustannusraami.....	6
3.5. Turvallisuus ja kunnossapidettävyys	6
4. Yleisarvostelu.....	6
5. Ehdotuskohtainen arvostelu.....	8
5.1. Kevät.....	8
5.2. Torihatut	9
5.3. Viita	12
5.4. Väliaika	14
6. Kilpailun tulos	16
6.1. Kilpailun voittaja	16
6.2. Suositus jatkotoimenpiteistä	16
6.3. Arvostelupöytäkirjan allekirjoitus	16
6.4. Nimikuorten avaus.....	16
7. Liitteet	17

1. Kilpailun perustiedot

1.1. Kilpailun järjestäjä ja säännöt

Lahden kaupunki järjesti yhteistyössä Suomen Arkkitehtiliiton (SAFA) kanssa kutsukilpailun Lahden torirakennusten arkkitehtoniseksi kehittämiseksi 25.3.–29.4.2026.

Kilpailussa noudatettiin kilpailun kilpailuohjelmaa ja Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjä. Kilpailuohjelma oli kilpailun järjestäjien, tuomariston ja Suomen Arkkitehtiliitto SAFA:n kilpailuasiantuntijan hyväksymä.

1.2. Kilpailun osallistujat ja palkkiot

Kilpailuun oli kutsuttu neljä arkkitehtitoimistoa:

- Arkkitehtitoimisto Arkviiri Oy
- AOR Arkkitehdit Oy
- Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy
- Schauman & Nordgren Architects Ab

Kaikki kutsutut työryhmät jättivät kilpailuehdotuksen määräajassa, ja ehdotukset täyttivät kilpailuohjelman muodolliset vaatimukset.

Kullekin kilpailun vaatimukset täyttävän kilpailuehdotuksen jättäneelle kilpailutyöryhmälle maksettiin osallistumiskorvauksena 12.000 € (+ alv 25,5 %). Palkkiot maksettiin Suomen Arkkitehtiliiton kautta, joka vähensi palkkiosta 7 % kilpailusääntöjensä mukaisesti.

1.3. Tuomaristo, asiantuntijat ja osallistaminen

Kilpailuehdotukset arvioi tuomaristo, johon kuuluivat:

- Jonna Tynkynniemi, johtava lupa-arkkitehti (pj)
- Markus Lehmuskoski, asemakaava-arkkitehti
- Anniina Saimakoski, suunnitteluhortonomi
- Roosa Norrlin, rakennustutkija
- Toni Putula, kaupunkiympäristölautakunnan puheenjohtaja
- Eeva Jauro, Lahden Pysäköinti Oy
- Antti Karsikas, arkkitehti SAFA (ammattijäsen)

Tuomariston sihteerinä toimi maisema-arkkitehti Maria Silvast.

Tuomaristo hyödynsi arvioinnissaan asiantuntijalausuntoja (rakennetekniikka, kaupunkikuva, keskustavisiio) sekä asukaspalautetta OmaLahti-alustalta.

1.4. Kilpailun aikataulu

Kilpailuaika oli 25.3.–29.4.2026. Kysymyksiä sai esittää 15.4.2026 asti. Kysymyksiä saatiin yksi kappale ja siihen vastattiin kaikille kilpailijoille sähköpostitse kahden arkipäivän kuluessa.

Kaikki kilpailuehdotukset hyväksyttiin arvosteluun ja julkaistiin OMA Lahti -sivustolla nimimerkillä varustettuina

Kilpailuun saatiin määräaikaan mennessä neljä ehdotusta, joiden nimimerkit olivat: Kevät, Torihatut, Viita ja Väliaika. Tuomaristo kokoontui kaksi kertaa 4.5.2026, 12.5.2026. Lisäksi arvostelupöytäkirja kierrätettiin kommenttikierroksella.

Voittajan julkistustilaisuus pidettiin 25.5.2026 Lahden NNKY:n jugendsalissa Vapaudenkadulla. Kilpailun tulokset ja arvostelupöytäkirja julkistetaan myös Arkkitehtiliiton verkkosivuilla www.safa.fi ja Arkkitehtiliiton muilla viestintäkanavilla.

2. Kilpailutehtävän tausta ja tavoitteet

2.1. Kilpailualue

Lahden tori on keskustan historiallinen ydin ja kaupungin keskeinen markkina- ja tapahtumapaikka. Tori muodostaa Mariankadun seremonia-akselin, kaupungintalon ja Ristinkirkon kanssa valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY), jonka topografiset ja kaupunkikuvalliset erityispiirteet ovat keskeisiä Lahden identiteetille.

Kilpailun kohteena olivat Lahden torirakennukset. Torirakennukset sijaitsevat torin jokaisessa kulmassa. Kaikissa torirakennuksissa on hissillinen sisäänkäynti- ja porrashuone maanalaiseen Toriparkkiin. Kahteen pohjoisimpaan torirakennukseen on sijoitettu myös muita toimintoja, kuten kahviloita, tori-isännän toimisto, varasto- ja jätetilat sekä yleiset wc:t.

2.2. Kilpailun tavoitteet

Kilpailun tavoitteena oli uudistaa torirakennusten arkkitehtoninen ilme kaupunkikuvaa rikastuttavaksi, visuaalisesti korkeatasoiseksi ja käyttäjäystävälliseksi sekä vahvistaa torin roolia Lahden keskustan keskeisenä julkisena tilana.

Kilpailuehdotusten haluttiin olevan arkkitehtonisesti korkeatasoisia ja mielenkiintoisia sekä kaupunkikuvallisesti hallittuja ja teknisesti toteuttamiskelpoisia kokonaisratkaisuja.

Kokonaiskonsepti koskee kaikkia neljää torirakennusta. Tarkemmat ehdotukset laadittiin eteläisistä, Aleksanterinkadun varrella sijaitsevista torirakennuksista. Pohjoisosan torirakennusten toimintojen suunnittelu ei sisällynyt kokonaiskonseptiin, vaikkakin tiedossa on ollut, että lisää asiakastiloja on toivottu.

Kuva: Pasi Widgren. Kauppatori kaakosta.

3. Ehdotusten arviointiperusteet

Kilpailuehdotuksia arvioitiin seuraavilla arviointiperusteilla. Kilpailuehdotuksien kokonaisratkaisua ja kehityskelpoisuutta pidettiin tärkeämpänä kuin yksityiskohtien virheettömyyttä.

3.1. Arkkitehtoninen ja kaupunkikuvallinen kokonaisote

- Ehdotuksen tulee tukea kaupungin imagoa ympäristöpääkaupunkina.
- Torin kokonaiskonseptin tulee ottaa huomioon Mariankadun seremonia-akselin ja koko torialueen merkitys valtakunnallisesti arvokkaana kohteena.
- Rakennusten tulee muodostaa symmetrinen, harmoninen ja tasapainoinen kokonaisuus torin pääakseliin nähden.
- Rakennusten ei tarvitse olla täydellisiä peilikuvia toisiinsa nähden, mutta olla alueen arvojen mukaisia ja samanhenkisiä keskenään.
- Kilpailualueen rajauskartalla on esitetty rakennusalojen maksimikoko ja ohjeellinen sijainti, joka poikkeaa voimassa olevasta asemakaavasta
- Julkisivurakenteiden materiaalivalinnoissa tulee ottaa huomioon torin arvot, torin viihtyisyys ja eri vuodenaikojen vaikutus ilmeeseen
- Julkisivujen tulee muodostaa laadukas arkkitehtonisesti ja taiteellisesti raikas kokonaisuus.
- Julkisivuissa voidaan yhdistää puuta, viherseinää ja taidepintaa.
- Julkisivuihin voi yhdistää valaistusta.

3.2. Keskustavision ja asukastoiveiden tavoitteiden toteutuminen

- Julkisivut ovat esteettisesti miellyttävät kaikkina vuodenaikoina.
- Torirakennukset edistävät esteettömyyttä sekä fyysisesti että opastuksellisesti
- Torirakennusten sisäänkäyntien tulee tehdä niiden rooli Toriparkin porrashuoneina (A-D) helposti hahmotettavaksi.
- Torikokonaisuus vahvistaa keskustan identiteettiä

3.3. Tekninen toteuttamiskelpoisuus

- Julkisivujen tulee olla teknistaloudellisesti toteutuskelpoisia.
- Julkisivumateriaalien tulee tukea Lahden hiilineutraaliustavoitteita ja [ilmasto-ohjelmaa](#).
- Rakennuksiin P1 ja P2 toivotaan lisää asiakastilaa ja sen vaatimaa muuta tilaa. Mahdollinen laajennus on esitetty kartalla sivulla 10. Rakennusten toiminnallinen suunnittelu ei sisälly kilpailuohjelmaan. Kilpailussa haetaan ideoita rakennusten ulkoasuun.
- Rakennuksiin P3 ja P4 ei suunnitella uusia sisätiloja, mutta niihin on mahdollista esittää esim. katoksia maltillisesti - suositusetaisyys enintään 3 metrin etäisyydelle seinästä.

- Rakennusten tulee olla yksikerroksisia. Rakennusten suosituskorkeus enintään 6 metriä, mikä vastaa nykyistä korkeutta mukaan lukien ilmanvaihtokoneet.
- Nykyisten rakennusten katoille ei ole mahdollista toteuttaa viherkattoja. Mahdollisiin uusiin katos- tai kattorakenteisiin niitä voi esittää.

3.4. Kustannusraami

- Torirakennusten P3 ja P4 julkisivujen uudistuksen materiaali- ja rakentamiskustannusten tulee mahtua 200 000 euron kustannusraamiin. Suunnittelu- ja mahdolliset rakennuttamiskustannukset eivät sisälly kustannusraamiin.

3.5. Turvallisuus ja kunnossapidettävyyden

- Julkisivujen tulee olla helposti ylläpidettäviä, säänkestäviä, korjattavia ja paloturvallisia.
- Julkisivujen ehostamisessa tulee säilyttää rakennuksen teknisten järjestelmien esteetön toiminta. Ilmanvaihtoaukkoja, teknisiä läpivientejä tai muita toiminnallisia avauksia ei saa peittää, kaventaa tai siirtää, eikä uusia ratkaisuja saa toteuttaa tavalla, joka rajoittaa olemassa olevien järjestelmien toimivuutta tai huollettavuutta.
- Mahdollisista viherrakenteista tulee tehdä teknisesti mahdolliset toteuttaa ja huoltaa.

4. Yleisarvostelu

Lahden tori on yksi kaupungin keskeisimmistä julkisista kaupunkitiloista. Tori on suuri mutta täsmällisesti rajattu urbaani aukio, joka on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennetun ympäristön aluetta (RKY). Se asettuu kukkuloilla sijaitsevien kaupungintalon (Saarinen, 1912) ja Ristinkirkon (Aalto, 1978) väliseen laaksoon. Edellä mainittujen arvoteknisten välinen seremonia-akseli antaa Lahden torille aivan omansalaisen identiteetin.

Torin alle sijoittuu vuonna 2015 toteutettu pysäköintilaitos. Sen porrashuoneet oheistiloineen työntyvät maan pinnalle toritilaan ja muodostavat tämän kutsukilpailun lähtökohdan, toripaviljongit. Paviljongit ovat nykyisellään asiallisia ja syrjään vetäytyviä, mikä on niiden toteuttamisvaiheessa valittu tietoinen strategia. Strategia on ymmärrettävä, mutta Keskustavisio 2040 -asukastyöpajoissa kaupunkilaiset ovat ilmaisseet toiveen torin elävöittämisestä ja ilmeen kohentamisesta.

Kutsukilpailun osallistujien tehtävänä oli suunnitella Lahden olemassa oleville torirakennuksille uusi kaupunkikuvaa rikastuttava ja esteettisesti ensiluokkainen ilme. Lisäksi toivottiin torin toiminnallisuutta parantavia ja Lahden hiilineutraaliustavoitteita tukevia ratkaisuja, eri vuodenaikojen huomioimista, teknistä toimivuutta ja kustannustietoisuutta.

Kilpailu oli arkkitehtuurikilpailuksi sikäli poikkeuksellinen, että torirakennukset asettivat suunnittelulle tiukat raamit eikä itse rakennusten toiminnallisuuteen tai teknisiin ratkaisuihin tullut puuttua. Vaikka

kilpailu käsitti kaikki neljä nykyistä torirakennusta, suunnitelmien pääpainon tuli olla ensimmäisenä toteutettavissa, etelänpuoleisimmissa rakennuksissa.

Vaikka toripaviljonkien ilmeen uusiminen on teknisenä suorituksena pieni, on sillä suuri merkitys Lahden keskeisimmälle kaupunkitalalle.

Tuomaristo kokoontui kaksi kertaa ja pyysi töistä asiantuntijalausunnot (alustava kustannusarvio, rakennetekninen tarkastelu, kaupunkikuva, keskustavision). Asiantuntijalausunnot valtaosin tukivat tuomariston näkemystä.

Kaikki neljä sisäänjätettyä kilpailuehdotusta hyväksyttiin arvosteltavaksi. Ehdotukset todettiin hyvin laadituiksi ja korkeatasoisiksi. Yhteistä töille oli runsas puun käyttö sekä katosten muodostaminen olevien rakennusten ympärille. Molempia ideoita tuomaristo piti hyvänä. Puu pehmentää nykyisten rakennusten viileää ilmettä sekä toteuttaa Lahden ympäristötavoitteita. Katokset luovat toiminnallista ja tarpeellista ulkotilaa torimiljööseen.

Lahden keskustavision asukasyhteistyössä torialueelle toivottiin vehreyden lisäämistä. Kahdessa ehdotuksessa vehreyttä on tuotu torille viherkatoilla. Ajatusta pidettiin periaatteessa hyvänä mutta toteuttamisen ja käytännön kannalta osin haastavana. Tuomaristo arvioi, että vehreyden lisääminen torille olisi ehkä luontevinta torikannelle rakennettavilla istutuslaatikoilla tai muilla kevyemmillä rakenteilla.

Kolmessa työssä paviljongeille ehdotettiin rakennettavaksi symmetriset, jyrkähköt ja matalalle kurkottavat katokset. Symmetria sopii hyvin RKY-alueen klassiseen miljööseen. Jyrkät, joka suuntaan kurottavat katot antavat paviljongeille tunnistettavan ilmeen, samalla suojaen puisia julkisivuja. Matalalle kurottavat katokset luovat miellyttävää mittakaavaa ympärilleen, mutta jatkotyöstössä niiden toimivuus tulisi varmistaa huollon näkökulmasta, esimerkiksi lumen auraamista ajatellen.

Kaikissa ehdotuksissa oli hyviä ajatuksia. Tuomaristo kehottaa tutustumaan kaikkiin ehdotuskohtaisiin arvioihin, kun voittanutta ehdotusta ryhdytään jatkokehittämään kohti toteutusta.

5. Ehdotuskohtainen arvostelu

5.1. Kevät

Kevät on mielikuvitusta kutkutteleva konsepti, jonka omaleimainen ilme sopisi torille hyvin. Suunnitelmassa on kiehtova sisäinen jännite. Yhtäältä sen vaaleat ja kevyet katokset vievät ajatukset vuoroin torimyymien markiisikatoksiin, vuoroin 80-lukulaisiin rantabaareihin herättäen humoristisiakin miellelyhtymiä. Toisaalta maan tasolta tarkasteltuna katosten arkkitehtuuri on herkkää, seesteistä ja tyylikästä. Kärjistäen sanoen, ollaan ylhäisen ja alhaisen, korkeakulttuurin ja populismin, pönötyksen ja bileiden törmäyspisteessä.

Suunnitelman perusajatus on yksinkertainen: alaosat verhoillaan puulla, puuosat suojataan pitkillä ja keveillä katoksilla, ja lopuksi vaalea kattorakenne ulotetaan peittämään rakennusten katoilla sijaitsevat tekniset laitteet.

Puun käyttö seinien verhouksissa ja katosten alapinnoissa on taitavaa luoden katetuille tiloille lämminhenkisen ja kutsuvan ilmeen. Katosten alle seiniä kiertämään suunnitellut graniittipenkit tuovat torille kaivattuja ei-kaupallisia istuskelupaikkoja.

Vaalea katto on ilmeeltään raikas ja räystään muotoilu tuo niihin leikkisyyttä, kepeyttä ja tarttumapintaa. Matalalle kurottava katto luo katetulle tilalle hienon mittakaavan, joskin näin alas tuotuna räystääs hankaloittaa torin huoltamista, esimerkiksi lumen auraamista.

Katon materiaaliksi on esitetty vaaleaa aurinkopaneelilasia. Valinta on ekologian näkökulmasta ymmärrettävä, mutta tekijäkin lienee huomannut sen riskit, sillä myös lukuisia muita vaaleita vaihtoehtoja on ehdotettu. Teknisiä haasteita ovat esimerkiksi se, että pohjoissivuilla aurinkopaneelin käyttö ei ole järkevää ja kuitenkin ilmeen olisi syytä olla yhtenäinen kaikilla sivuilla. Lasimateriaali räystäällä on myös herkkä rikkoutumaan. Vaalea kattopinta yleisesti ottaen arvioitiin runsaasti huoltoa

Lahti

vaativaksi, sillä kaupunki-ilman epäpuhtaudet, viereisten lehmusten kirvojen tuottama tahmea neste ja kaikkalainen pöly vaatisi pintojen toistuvaa puhdistamista.

Torin pohjoispuolen suuremmat rakennukset on suunnitelmassa laajennettu toisiaan kohti siten että seremonia-akselin tilasarja tiivistyy onnistuneesti. Paviljongit täydentyvät symmetrisiksi massoiksi, mikä sopiikin seremonia-akselin arvokkaaseen ilmeeseen. Laajennus on esitetty tehtäväksi katosta lisäämällä, ja myöhemmin toteutettavana niitä olisi helppo jatkojalostaa myös lämpimiksi tiloiksi mikäli tarvetta sellaiselle ilmenee.

Ehdotuksen kantavat rakenteet on ajateltu tukeutumaan suoraan olevien rakennusten runkoihin. Ratkaisu on kevyt ja laskee kustannuksia, mutta voi tarkemmassa suunnittelussa osoittautua riittämättömäksi. Katososan hoikat rakenteet saattaisivat tarvita todellisuudessa vinotukia tai muuten järeämpiä rakenteita, mikä muuttaisi suunniteltua ilmettä merkittävästi.

Tuomaristo pitää Kevättä mielikuvitusta kutkuttavana, jännitteisenä ja lähtökohtaisesti torimiljööseen sopivana ehdotuksena, jonka heikkoudet ovat ennen kaikkea käytännöllistä laatua: suunnitelman mukainen toteutettavuus, kestävyys ja ylläpito.

5.2. Torihatut

Torihatut huokuu rauhallisuutta, arvokkuutta ja staattisuutta. Ehdotus ei ilveile eikä melua, mutta ei myöskään innovoi tai pöhise. Torihatut on kuin perillisten mellastusta sivusta seuraava, turvallinen ja charmantti patriarkka. Ollaan arkkitehtuurin klassisten hyveiden äärellä: kestävyys, käytettävyys ja kauneus.

Suunnitelman perusajatus on samaa sarjaa ehdotusten Kevät ja Väli aika kanssa. Puuverhoillut jalustaosat, pitkät ulospäin kallistavat katokset ja talotekniikan peittäminen kattorakennetta jatkamalla.

Toripaviljongeille on suunniteltu kaunis ja tunnistettava muoto- ja materiaalimaailma, joka keskustelee sujuvasti niin seremonia-akselin, sen päissä sijaitsevien arvorakennusten kuin toria rajaavien rakennustenkin kanssa.

Suunnitelman kaupunkikuvassa korostuva elementti ovat pehmeästi muotoillut, komeat metallihatut. Hatun pystysuora yläosa peittää toripaviljonkien katoilta kieltämättä kauas näkyvät tekniikka-asennukset ja taittavat pian jyrkiksi "liereiksi". Metallihattujen materiaaleiksi on esitetty kuparia ja konesaumattua sinkkipeltiä siten että arkitorin puolella materiaali on sinkkipelti, tapahtumatorilla kupari. Tuomaristo arvioi molemmat materiaalit mahdollisiksi, mutta jaon tarpeettomaksi. Jatkotyöstössä kaikille paviljongeille suositellaan käytettäväksi yhteneväistä materiaalia - kuparia jos kukkaro kestää. Niin ikään tuomaristo kannustaa tutkimaan raskaan hatun mittamaailmaa ja sen vaatimien rakenteiden suhdetta siten että lopputulos on paitsi rakenteellisesti, myös kustannuksiltaan toteutuskelpoinen.

Katosten alle muodostuu kauniita tiloja, jotka pimeään aikaan hehkuvat kutsuvasti. Tiloja rajaavat puujulkisivut ja katon rakenteet on suunniteltu varmaotteisesti ja uskottavasti. Vaikka esimerkiksi katon rakenteet ovat elegantit, ei sirous ole liioiteltua. Seinien metallijulkisivut korvataan

Lahti

puujulkisivuilla ja aiemmin suorakulmaisen rakennuksen kulmat on pyöristetty maltillisesti. Jos rakennusten ilme oli aiemmin kova ja kylmä, on se nyt pehmeä ja lämmin. Matalalle ulottuva räystääs luo miellyttävän mittakaavan, mutta sen korkeus on syytä tarkentaa esimerkiksi aurauksen kannalta riittäväksi. Ikkunoiden kohdalle on esitetty istuskelupenkkejä, joita voisi olla torilla enemmänkin.

Torihattujen pohjoispuoliset, suuremmat rakennukset laajenevat kohti seremonia-akselia, samaan tapaan kuin muissakin ehdotuksissa, tiivistäen tilasarjaa ja luoden porttimaisen käynnin Ristinkirkon suuntaan. Arkkitehtuurin paletti pysyy johdonmukaisena toistaen eteläpuoleisten rakennusten ideoita uskollisesti. Symmetria tukee tässäkin seremonia-akselin arvokkuutta. Torihatuissa laajennusosat syntyvät lämpimän tilan laajenemisen, lasitettujen terassien sekä katosten yhteispeilillä. Ehdotuksen perusasetelma mahdollistaa laajenemisen millä tahansa edellä mainituista keinoista. Hauska idea on laajentaa pohjoispuolen rakennuksia myös ylöspäin kattoterassilla. Idea lienee mahdollinen mutta ei kokonaisuudelle välttämätön, ja sen tarve jää myöhemmin ratkaistavaksi.

Kilpailussa ei vaadittu tarkkoja suunnitelmia tai näkymäkuvia Vapaudenkadun puolelta tai pohjoisten rakennusten päädyistä, joten muilta osin symmetristen kattojen tyypistetyt katetut alueet sillä suunnalla jäävät osin arvailujen varaan ja jatkokehittelyn kohteeksi.

Tuomaristo pitää Torihattuja tasapainoisena, arvokkaaseen miljööseen hyvin soveltuvana, eleganttina ja kehityskelpoisena ehdotuksena, jonka vahva konsepti myös kestää jatkojalostuksen hyvin.

5.3. Viita

Viita on ehdotusten joukossa oman tiensä kulkija poiketen kilpakumppaneistaan monella tapaa. Siinä missä muut ehdotukset perustuvat enemmän tai vähemmän symmetriaan ja muodostavat staattisia sommitelmia, Viidan katokset asettuvat epäsymmetrisesti rakennusten ympärille synnyttäen liikkeen tuntua ja dynamiikkaa. Tätä korostaa myös ehdotuksen muotoilu: päitä kohti nousevat kattomuodot ja lennokkaasti muotoillut seinäkkeet.

Viidan perusajatus on jättää nykyiset torirakennukset ennalleen, mutta ympäröidä ne suurilla, irrallisilla katoksilla. Periaate on selkeä eikä uuden ja vanhan rajapinnassa ole epäselvyyttä - rakenteet eivät kohtaa. Myös kattojen tekniikka-asennukset jäävät näkönsälle. Herää kysymys, onko muutos riittävä, kun vanhat anonyymiksi koetut rakennukset jäävät ennalleen. Valittu linja on siis teknisesti hyvin perusteltu mutta arkkitehtonisesti kysymyksiä herättävä.

Uudet rakenteet ovat lennokkaita ja omaleimaisia. Katoksissa on ilmavuutta ja keveyttä, mikä toripaviljongeille sopiikin. Viherkatot luovat rakennuksille vihreän “viidennen julkisivun” eli kattopinnan, jota ympäröivistä rakennuksista katsellaan. Viherkatto on teknisesti toimivalla tavalla ratkaistu, olkoonkin että torin tasolla se ei juuri näy. Katto on korkealla, mikä mahdollistaa koneellisen aurauksen, mutta heikentää katoksen säältä suojaavia ominaisuuksia.

Seinäkemäisten pilarien muotoilu on inspiroitunut luonnon muodoista ja ne voi nähdä vaikkapa abstrahoituina puina. Puurakenteen yksityiskohtia on tutkittu huolellisesti. Pilarimaisten, osin kaarevienkin tukirakenteiden kokoaminen ristikkomaisista rakenteista ei tosin ole niille luontevin toteuttamisen tapa. Muotoon leikattu massiivipuulevy olisi yksinkertaisempi.

Seinäkkeisiin integroidut valopaneelit ja niitä pitkin kiipeävät köynnöskasvit ovat ehdotuksen keskeinen yksityiskohta. Ratkaisuissa on haasteensa. Potkukorkeudella oleva lasipaneeli on ilkeä ja

Lahti

köynnösten menestyminen tässä ympäristössä epävarmaa. Etenkin iltakuivissa valoseinäkkeet luovat yhtä kaikki graafista ja räväkkää ilmettä torille.

Tässä piileekin Viidan asettama haaste. Missä määrin Lahden tori kaipaa - ja sallii - räväkkää ja dominoivaa muotoilua? Ehdotus ei jätä kylmäksi ja se jakaa paitsi tuomariston ja asiantuntijalausuntojen, myös kansalaisten näkemyksiä. Tämä on luettava ansioksi. Tuomaristo kuitenkin katsoo, että Lahden tori seremonia-akseleineen ja ympäröivine historiallisine rakennuksineen pärjäisi vähemmälläkin.

5.4. Väliaika

Väliaika inspiroituu luonnon muodoista ja materiaaleista. Yksi näkee siinä hobitin kolon ja toinen sienin, mutta luonnon äärellä ollaan yhtä kaikki. Lahden keskustavisio 2040 asukaspalautteissa torille kaivattiin paljon juuri tätä: pehmeyttä, vehreyttä ja lähestyttävyyttä.

Suunnitelman perusajatus on samaa sarjaa ehdotusten Kevät ja Torihatut kanssa. Puuverhoillut jalustaosat, pitkät ulospäin kallistavat katokset ja talotekniikan peittäminen kattorakennetta jatkamalla.

Ensimmäisenä Väliajassa huomio kiinnittyy laajaan ja jyrkkään maksaruohokattoon. Se antaa paviljongeille voimakkaan identiteetin ja ilmeen. Luonnon lisääminen kivikaupunkiin on tärkeä ja kannatettava ajatus. Tuomaristo kuitenkin arvioi että ehdotuksen mukainen viherkatto on liian jyrkkä toimiakseen ja hankala ylläpidettäväksi. Jos taas viherkatosta luovuttaisiin, menettäisi Väliaika suuren osan viehätystään.

Viherkaton alla nykyinen kalseaksi koettu torirakennus on kiedottu vapaamuotoisen puurimoituksen taakse piiloon. Pyöristetty päämuoto, pyöreät pystyrimat ja pyöristetyt kattorakenteet ovat toki miellyttäviä, olkoonkin että pyöristelyä on jo aika runsaasti. Ilme on joka tapauksessa kutsuva ja kaunis. Myös rakenteeseen integroidut penkit kutsuvat istuskelemaan ja seuraamaan torielämää.

Jos viherkatossa on joitain käytännön ongelmia, on niitä myös kattojen alla. Nykyisestä rakennuksesta ulos työnnetty puuverhoukset tarvitsevat omat perustuksensa. Perustukset on paitsi esitetty kevyesti, ne ovat myös rakenteena kevyet, nostettuna suoraan torikiveyksen päältä. Tämän tuomaristo totesi turhan optimistiseksi rakenteeksi. Ylläpidon kannalta pystyrimaseinän ja nykyisen rakenteen väliin jäävä onkalo olisi herkkä roskaantumaan ja vaikea siivottava.

Lahti

Pohjoispuolen suuremmat rakennukset ovat Väliajan parasta antia. Tattimaisesta muotoilusta on luovuttu ja katokset on tuettu niiden etureunasta. Etureunan pilariston ja puuverhoiltujen rakennusten väliin muodostuu miellyttävä pylväskäytävä, joka on kalustettu pöytäryhmillä. Loivemmat viherkatot olisivat myös lähempänä toteutuskelpoista. Vaikka eroja eteläisiin paviljonkeihin on, muodostaisivat rakennukset kuitenkin yhtenäisen ilmeen torille. Kuten muissakin ehdotuksissa, rakennuksia on laajennettu seremonia-akselin suuntaan symmetrisesti ja onnistuneesti.

Pohjoispuolen rakennukset ovat kuin veitsellä leikatut Vapaudenkadun suuntaan. Kilpailijoilta ei vaadittu näiden rakennusten kattavaa esittämistä, joten Vapaudenkadun puoleinen ilme jää arvailujen varaan.

Tuomaristo pitää Väliaikaa kauniina, helposti lähestyttävänä ja sympaattisena kokonaisuutena. Toteutuakseen se kuitenkin vaatisi suurehkoja muutoksia ja lopputulos saattaisi karata kauas esitetystä.

6. Kilpailun tulos

6.1. Kilpailun voittaja

Tuomaristo valitsee yksimielisesti kilpailun voittajaksi ehdotuksen ”Torihatut”. Muita ehdotuksia ei asetettu paremmuusjärjestykseen.

6.2. Suositus jatkotoimenpiteistä

Tuomaristo esittää, että suunnittelua jatketaan voittaneen ehdotuksen tekijöiden kanssa. Voittaneen ehdotuksen jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon arvostelussa esiintyneet esitykset ehdotuksen kehittämiseksi sekä seuraavat jatkosuunnitteluohjeet:

- kattorakenteen mittakaavan, rakenteen ja pintamateriaalien optimointi kustannusten ja käytettävyyden näkökulmasta
- huollettavuuden ja ylläpidon huomioiminen

6.3. Arvostelupöytäkirjan allekirjoitus

Tuomaristo on allekirjoittanut arvostelupöytäkirjan.

6.4. Nimikuorten avaus

Tuomaristo avasi ehdotusten nimitiedostot ja ehdotusten työryhmät olivat seuraavat:

Kevät

Tekijä:

Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy / Selina Anttinen ja Vesa Oiva

Työryhmä:

Verna Niemi, Lauri Virkola, Tomi Itäniemi, Aino Vaarno

Torihatut

Tekijä:

Aor arkkitehdit oy

Työryhmä:

Erkko Aarti, Jussi Eskelinen, Kuutti Halinen, Arto Ollila, Mikki Ristola, Lauri Kärpänoja

Rakennesuunnittelu:

Sweco Finland oy / Hannu Uusitalo ja Sami Viklund

Viita

Tekijä:

Arkkitehtitoimisto Arkviiri Oy

Työryhmä:

Risto Tulonen, Saku Kärki, Sami-Matti Pesonen, Suvi Karjalainen, Ville-Veikko Jokela

Väliaika

Tekijä:

Schauman & Nordgren Architects

Työryhmä:

Ted Schauman, Jonas Nordgren, Johanna Saarela, Kristian Kontula, Emil Ankerdal

Avustajat:

Henri Heiermann, rakennesuunnittelu

7. Liitteet

Allekirjoitussivu
Kilpailuehdotukset